

Một số hiện tượng như cô mẫu giáo đánh đập học trò như tàn bạo, có thầy hiểu trình độ của bán trình học trò, rồi có thầy cao đẳng đi tình lý đi m, chuyển trò từ thù thầy(cô), xúc phạm thầy cô; chuyển thầy, cô giáo nói xấu đồng nghiệp như m t đ cao mình... Đều có báo chí phản ánh gần đây không chỉ làm cho đời sống bình phẩm n, mà còn làm cho những người làm giáo dục, những thầy giáo, cô giáo cảm thấy đau xót vì hình ảnh người thầy bị hoen ố.

Người thầy giáo xưa nay đều có những tình cảm “tôn sư trọng đạo” là do trách nhiệm xã hội giao cho họ. Họ có trách nhiệm dạy dỗ con em, quản lý, truyền thụ kiến thức, đánh giá học sinh, cho điểm, phê bình, nhận xét về học sinh, những công việc nghiêm túc, thiêng liêng, có những học sinh đến trường lại cả người học và cả thầy học. Trách nhiệm này khiến những đòi hỏi người thầy phải có trình độ học vấn đáng tin cậy mà còn phải thường xuyên học tập và tu dưỡng đạo đức, trau dồi thái độ học đúng mực mới có thể hoàn thành được. Đức biết, đối với học sinh, những người còn nhỏ, chưa trưởng thành, chưa có năng lực tư duy, thầy, cô giáo phải là người biết chăm chút với lòng thương yêu, khoan dung, đùm bọc, tạo mọi điều kiện để chúng học tập, tu dưỡng tốt, trở thành những công dân tốt. Đáng tiếc là trách nhiệm này đối với một số người lại miễn cưỡng chuyển hoá thành một thói quen “quyền lực” khiến cho họ được “cao cao tại thượng”, có “quyền sinh quyền sát” đối với các sinh linh nhỏ bé, còn học trò chỉ biết vâng lời để mong được kết quả tốt đẹp.

Trong mô hình dạy học lý thuyết giáo làm trung tâm, người thầy là kẻ đi tôn tri thức, là người đi di sản cho văn hoá, truyền bá văn hoá, lý nghĩa, học trò chỉ được quyên nghe chứ không dám thắc mắc, thảo luận, hỏi lại, vì như thế là hoài nghi trình độ học vấn của thầy, có thể chuốc lấy bất lợi. Người thầy trở thành niềm sợ hãi đối với học trò. Do đó nên chỉ có truyền thống mọt chữ u, thầy dạy, không có giao lưu, đối thoại, quan hệ thầy trò mật dân chủ, thi đua khả năng đào tạo một thói quen năng động, sáng tạo.

Do dựa vào quy định không ít thầy, cô nảy sinh những tính xấu, họ không có sự tu dưỡng chuyên môn và đạo đức nghề nghiệp. Cũng do đức tôn cái “đạo” của mình có thầy, cô giáo nói xấu, khích bác đồng nghiệp sau lưng. Cái gọi là “tôn sư trọng đạo” trong thực tế vừa có phần tích cực lại vừa có phần tiêu cực, nó đánh mất vai trò chủ đạo của chế độ học trò và nhiệm vụ khi làm cho người thầy ngày càng hoàn thiện và bổn thân. Quan hệ thầy trò kiểu đó là sự phản cảm của tổ chức giáo dục cũ, đã tạo ra lỗi thời.

Ngày nay, với sự phát triển tiến bộ của công nghệ, đặc biệt là internet, ông thầy không còn là người đi quy định tri thức như trước; mặt khác tổ chức giáo dục đã thay đổi, học trò không phải là cái bình chứa để cho thầy, cô rót kiến thức vào, mà là những chủ thể kiến tạo tri thức cho mình dựa trên những kiến thức của thầy, cô. Vai trò người thầy trong nhà trường mới đã thay đổi. Quan hệ thầy trò bây giờ chủ yếu là quan hệ học sinh, hợp tác, đối thoại, giúp học trò hình thành tri thức và nhân cách. Nó đòi hỏi người thầy phải nỗ lực hơn, cao hơn và kiên trì cũng như đức độ. Phát triển tiến bộ của công nghệ, internet hiện đại cũng mang lại nhiều khả năng hơn bao giờ hết cho việc học, trau dồi, hoàn thiện kiến thức của thầy. Những đáng tiếc là sự nghiệp đào tạo giáo viên trường học đã đôi khi bị chủ yếu, cô giáo đáp ứng được yêu cầu cao đó, làm cho học sinh giảm sút tình cảm “tôn sư trọng đạo”.

Nhiệm vụ người có trách nhiệm ngoài, thầy cách xưng “em”, “con” của học sinh ta đối với thầy mặt bình đẳng quá, muốn biết học sinh đi đâu xưng “tôi” như mọi người đó. Những thói nghĩ vẫn để chủ yếu không nắm bắt cách xưng hô, mà mô hình giáo dục cũ. Cách xưng hô nằm trong hệ thống “xưng khiêm hô tôn” của văn hóa dân tộc. Vẫn đó là mau chóng thay đổi thực sự mô hình giáo dục cũ để nâng cao vị thế chế độ, sáng tạo của học sinh.

Trong mấy chục năm gần đây, khi chế độ kinh tế thị trường được xác lập trong xã hội, nhà trường cũng trở thành một không gian thị trường mới. Các trường tuyển sinh mới lên như nấm, trường dân lập với chế độ kinh doanh mở ra rầm rộ, quan hệ mua bán kiến thức, bằng cấp đối với nhiều hình thức lan tràn, mới để đóng góp được nhiều danh nghĩa của phụ huynh, học sinh ngày càng gia tăng, rồi chính ngành giáo dục cũng chủ đạo quy định gia tăng học phí hàng năm, mới quan hệ thầy trò dần dần ít nhiều có biến chuyển. Nhiệm vụ của nhà trường thành cái chợ mua bán kiến thức, tình cảm “phong bì” học như trở thành quan hệ phổ biến trên xu hướng đời sống. Đó là sự ngược lại thầy trở thành nhà chèo.

Trong kinh tế thị trường nghề nào nuôi sống được người, nghề này mới được kính trọng và được yêu chuộng, nghề mới. Giáo dục là một nghề, nghề thầy giáo phải được sống, được kính trọng trong xã hội thì mới mong người thầy yêu nghề. Mặt người đã phải tìm thêm việc khác để tồn tại thì sự sống của gia đình thì liệu họ có yêu nghề và làm tròn chức phận mà xã hội giao phó? Khi người ta đã yêu nghề thì người ta nhất định yêu đời và nghề giáo dục của họ, yêu công việc

của họ, thì tất cả đều mang nó cho có hiểu quả xứng đáng với đời và người ta có được, vì không muốn đánh mất nó. Là vì các Các Mác nói người ta phải có cơm ăn, nhà ở, để mà bỏ đi đâu kia tái sản xuất chính mình rồi mới làm các hoạt động tiếp theo, học thuật và đáng cho chúng ta, những người duy vật suy nghĩ. “Không phải ý thức quyết định sự sống, mà chính đời sống quyết định ý thức”.

Nghề thầy giáo là một nghề đặc biệt, nghề dạy người, dạy làm người. Nghề này đòi hỏi người thầy, cô phải luôn luôn gương mẫu để làm gương cho học sinh. Gương mẫu trong đời học, trong giờ giảng, trong ăn mặc, nói năng, cư xử. Nghề thầy không phải nghề kinh doanh làm giàu. Xã hội nay không ai giàu có vì làm thầy. Dù có khó khăn người thầy bao giờ cũng giữ vững đức độ. Hình phúc của người thầy là đức học sinh yêu mến, tin cậy, coi là cha tinh thần của các em trong buổi trở thành.

Xây dựng hình ảnh mẫu mực là đòi hỏi của nghề thầy và của mỗi người thầy. Để hình ảnh người thầy được tốt đẹp, người thầy còn phải thường xuyên giao tiếp với trò, gương mẫu tiếp thu những nhận xét của trò. Đã có một thời trong nhà trường chúng ta thấy hiên vắng học sinh đánh giá thầy cô hàng năm. Học sinh đánh giá thầy, cô X dạy hay, dễ hiểu, thầy, cô Y dạy khó tiếp thu; thầy, cô Z uống bia, rượu trong giờ lên lớp, thầy, cô N hay nói tục, mắng m... Cách làm đó thực sự có tác động giúp thầy cô tự đánh giá, điều chỉnh cách và phương pháp dạy học. Gần đây hình thức đó không được tiếp tục và không còn diễn ra trong mỗi nhà trường. Cùng với việc thực thi đổi mới quan niệm và phương pháp dạy học, tôi cho rằng nhà trường học sinh, sinh viên đánh giá thầy, cô là một cách trường có thể giúp xây dựng quan hệ thầy, trò mới, dân chủ, lành mạnh, tạo dựng hình ảnh đẹp và người thầy./.